

บทวิจารณ์หนังสือ

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร¹

ศุภการ สิริไพศาล และอดิศร คักดีสูง. (2554). **ภูมิบุตร : ประวัติศาสตร์ความขัดแย้งและกระบวนการพัฒนาประเทศของมาเลเซีย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 200 หน้า

“ภูมิบุตร” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Son of Soil” หรือ “ลูกของแผ่นดิน” ผู้วิจารณ์หนังสือได้ยืมคำนี้ครั้งแรกในสมัยเมื่อผู้วิจารณ์หนังสือกำลังศึกษาปริญญาเอกที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยผู้ที่เล่าในผู้วิจารณ์หนังสือฟังครั้งแรกคือ รศ.นพ.ชวลิต ไพโรจน์กุล อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น บุคคลที่ผู้วิจารณ์หนังสือเคารพและศรัทธา หลังจากนั้นผู้วิจารณ์หนังสือก็ไม่ได้สนใจเรื่องเกี่ยวกับประเทศมาเลเซียอีกจนกระทั่งได้มาเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และได้เข้าร่วมเป็นนักวิจัยภายใต้ชุดโครงการ “มาเลเซีย : นโยบายสำคัญของประเทศ” ในรุ่นที่ 3 และรุ่นที่ 4 เพื่อศึกษาวิจัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ในปัญหาด้านต่างๆ ซึ่งมีบริบทของความขัดแย้งที่ดำรงอยู่ภายใต้ความแตกต่างทางพหุลักษณะวัฒนธรรม คำว่า “ภูมิบุตร” จึงย้อนกลับเข้ามาในความสนใจของผู้วิจารณ์หนังสืออีกครั้งหนึ่ง

จากปัญหาความขัดแย้งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชุดโครงการ “มาเลเซีย : นโยบายสำคัญของประเทศ” โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จึงถือกำเนิดขึ้น โดยอยู่ภายใต้ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1) หนังสือเรื่อง “ภูมิบุตร : ประวัติศาสตร์ความขัดแย้งและกระบวนการพัฒนาประเทศของมาเลเซีย” เป็นหนังสือที่เขียนมาจากโครงการวิจัยของศุภการ สิริไพศาล และอดิศร คักดีสูง โดยได้รับการสนับสนุนให้ตีพิมพ์จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในปี พ.ศ. 2554 หนังสือเริ่มต้นด้วย

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

บทนำ เป็นการอธิบายถึง “ชีวิตของภูมิบุตร” ซึ่งตามความหมายของ “ภูมิบุตร” คือ ให้เรียกชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู หรือเชื้อสายอื่นๆ ที่เป็นมุสลิม ที่ตั้งถิ่นฐาน โดยดั้งเดิมในอาณาเขตของประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน ซึ่งภูมิบุตรานี้คือนโยบาย ของรัฐเพื่อสนับสนุนชาวมุสลิมดั้งเดิมเพื่อสนับสนุนให้คนมลายูมุสลิมได้สิทธิพิเศษ ต่างๆ เหนือคนจีนและอินเดียซึ่งเป็นผู้อพยพเข้ามาทีหลัง และอาจจะรวมถึง ชาวยุโรปเดิมที่อาศัยอยู่ในทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซียและติดกับชายแดน ได้ของประเทศไทยด้วยเช่นกัน

การเข้ามาของชาวจีนและอินเดีย เกิดขึ้นในหลายรูปแบบทั้งการเดินทาง เข้ามาค้าขายและการเข้ามาใช้แรงงาน การเกิดวิฤตการณ์เมืองและภัยธรรมชาติ หลายครั้งนับตั้งแต่ราชวงศ์หยวนเป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดการอพยพครั้งใหญ่ของ ชาวจีนจำนวนมาก ทั้งชาวฮกเกี้ยน กวางตุ้ง แต่จิ๋ว ไหหล้า กวางสี ต่างก็อพยพ เข้ามาอยู่ในคาบสมุทรมลายูหลายระลอก และอยู่กันเป็นกลุ่มๆ ตามภาษาและ เครือญาติ และชาวจีนที่อพยพมาในประเทศมาเลเซียจะได้รับการเรียกว่า “บาบา” (Baba) ซึ่งชาวจีนสามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมมลายูท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และชาวจีนบางคนก็สามารถพูดภาษามลายูได้เช่นกัน ชาวจีนที่อพยพเข้ามามี ทั้งมาทำการค้า ทำกิจการเล็กน้อย แต่ที่เข้ามามากที่สุดในช่วงเริ่มต้นคือการเข้า มาเป็นแรงงานในเมืองแร่ดีบุก ซึ่งในปี ค.ศ. 1877 มีแรงงานในเมืองแร่ดีบุก ประมาณ 40,000 คน การอพยพเข้ามาของชาวจีนอย่างต่อเนื่องและจำนวนมาก ทำให้ชาวจีนกลายเป็นประชากรที่มีมากเป็นอันดับสองในดินแดนมลายู และมักจะ เป็นกลุ่มคนที่แปลกแยกจากกลุ่มอื่นๆ และผู้ปกครองอังกฤษหรือเจ้าอาณานิคม ก็ไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวเท่าใดนัก ที่สำคัญชาวจีนเหล่านี้มักรวมตัวกันอยู่ในสมาคมลับ ซึ่งเป็นหลักการของชาวจีนว่าผู้เข้ามาใหม่จะต้องอยู่กับสมาคมใดสมาคมหนึ่ง โดยมีเจ้าเก่าเป็นคนดูแลหรือเป็นผู้ให้ความคุ้มครอง ซึ่งสมาคมลับต่างๆ ของ ชาวจีนต่างก็พัฒนานตนเองขึ้นมามีอำนาจทางเศรษฐกิจ และมีเรื่องทะเลาะ เบาะแว้งเพื่อแย่งชิงอำนาจกันจนกระทั่งเคยเกิดสงครามลารุต (The Larut War) ในรัฐเปรัก ช่วงปี ค.ศ. 1862-1873 กระทั่งอังกฤษต้องปราบปรามและบังคับ ให้กลุ่มฮกเกี้ยนนามในสัญญาปักกอร์ ซึ่งถึงแม้จะมีการลงนามในสนธิสัญญา ดังกล่าวแต่ก็ยังมีเหตุการณ์ความไม่สงบอยู่เป็นระยะเรื่อยมา

กลุ่มชาติพันธุ์ที่สำคัญที่อีกกลุ่มหนึ่งคือ ชาวอินเดีย โดยกลุ่มชาวอินเดียที่เข้ามาในยุคแรกๆ เป็นพวกเชื้อสายทมิฬจากอินเดียทางตอนใต้ซึ่งเข้ามาติดต่การค้าขายในเมืองท่าต่างๆ ในคาบสมุทรมลายู ต่อมาเมื่ออังกฤษตั้งเขตปกครองพิเศษ “สเตรทเซตเทิลเมนต์” อังกฤษก็ได้นำแรงงานจากอาณานิคมอินเดียเข้ามาจำนวนมาก โดยในช่วงแรกนำเข้ามาเป็นกรรมกร ทหาร และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนั้น แรงงานอินเดียส่วนใหญ่จะเป็นนักโทษที่ถูกส่งไปใช้แรงงานในภาคการเกษตรตามไร่ต่างๆ เช่น ไร่อ้อย ไร่กาแฟ และสวนยางพารา ต่อมาอังกฤษได้พัฒนาระบบการเกษตรแบบไร่นาใหญ่ ทำให้จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ทำให้เกิดการอพยพขนาดใหญ่ของแรงงานชาวอินเดียเข้ามาสู่คาบสมุทรมลายู โดยในช่วงแรกแรงงานอินเดียที่อพยพมาทำงานจะต้องทำสัญญากับผู้ว่าจ้าง มีระยะเวลาและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน รวมไปถึงมีกฎเกณฑ์บังคับถ้าไม่ทำตามสัญญา แต่ภายหลังปี ค.ศ. 1920 ระบบการทำงานแบบผูกมัดถูกยกเลิก ทำให้แรงงานอินเดียเริ่มอพยพมาสู่คาบสมุทรมลายูเพิ่มขึ้นอย่างไม่ขาดระยะโดยในช่วงหลังชาวอินเดียส่วนใหญ่จะมาจากเมืองมัทราสและแคว้นเวลลีสส์ทางตอนใต้ของอินเดีย

การอพยพดังกล่าวทำให้สัดส่วนประชากรในคาบสมุทรมลายูในช่วงปี ค.ศ. 1940 ซึ่งมีประมาณ 4 ล้านคน (ไม่รวมสิงคโปร์) แบ่งเป็น ชาวมลายู 49 เปอร์เซ็นต์ ชาวจีน 34 เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นเป็นชาวอินเดียและชาติพันธุ์อื่นๆ ที่สำคัญโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวในคาบสมุทรมลายูแทบจะไม่มีปฏิสัมพันธ์กันเลย ในช่วงปี ค.ศ. 1920-1930 เป็นช่วงที่เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (ยางพาราราคาตก แร่ดีบุกไม่มีคนรับซื้อ) ทำให้เกิดการเลิกจ้างงานจำนวนมาก ทำให้แรงงานอพยพทั้งหลายไม่มีงานทำ แต่แรงงานอพยพเหล่านี้ทั้งจีนและอินเดียก็สมัครใจที่จะอยู่อาศัยในประเทศมาเลเซียต่อและได้หันไปประกอบอาชีพอื่นๆ แทนโดยเฉพาะชาวจีนได้ไปทำการค้าขายมั่งคั่งและร่ำรวยและมีอิทธิพลอย่างสูงในระบบเศรษฐกิจและแรงงานอพยพดังกล่าวได้นำไปสู่ปัญหาหลายอย่างจนกระทั่งในปี ค.ศ. 1930 สุลต่านในหลายรัฐจึงออกกฎหมายเพื่อจำกัดปริมาณการอพยพ อย่างไรก็ตามกฎหมายดังกล่าวก็ไม่สามารถสกัดกั้นการอพยพได้ เพราะยังคงมีการอพยพมาอย่างต่อเนื่อง ผลที่ตามมาอีกประการหนึ่ง

คือการแต่งงานภายในกลุ่มตนเองและการคบหากันเฉพาะภายในกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้แต่ละสังคมกลายเป็นสังคมปิด และพื้นที่ทางสังคมของแต่ละชาติพันธุ์ ก็เด่นชัดขึ้นเป็นลำดับ

ในบท “การจลาจลทางเชื้อชาติและนโยบายเศรษฐกิจใหม่ ค.ศ. 1971” การได้รับเอกราชจากอังกฤษนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1957 ไม่ได้ทำให้ประเทศมาเลเซียพัฒนาไปได้อย่างที่ควรจะเป็นเพราะก็ยังต้องพบกับปัญหาท้าทายนานัปการ เพราะความที่มีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ และตั้งแต่สมัยที่อังกฤษปกครอง อังกฤษนั้น ใช้ระบบ “แบ่งแยกแล้วปกครอง” ในระหว่างกลุ่มชาวมลายู จีน อินเดีย และ ชาติพันธุ์อื่นๆ รวมถึงการแบ่งแยกชาวมลายูด้วยกันเองออกเป็นกลุ่มต่างๆ อีก ด้วย ทำให้แต่ละสังคมต่างก็อยู่ด้วยไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน นอกจากนั้นแต่ละกลุ่ม เชื้อชาติต่างก็มีความปรารถนาที่จะมีอำนาจและบทบาททางสังคม อย่างไรก็ตาม ชาวมลายูถือว่าตนเองเป็นเจ้าของแผ่นดินแห่งนี้และดินแดนมลายูเปรียบเสมือน แม่ผู้ให้กำเนิดคนชาติพันธุ์มลายู ดังที่เรียกแทนตัวเองว่าเป็น “ภูมิบุตร” (Bumiputra) หรือ “ลูกของแผ่นดิน” ซึ่งชาวมลายูได้ให้ความหมายและความสำคัญกับความ เป็นภูมิบุตรอย่างมากและได้กลายเป็นความคิดหลักของมลายูที่จำเป็นจะต้อง รักษาและคงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของดินแดนในฐานะลูกของแผ่นดิน ซึ่งจะไม่ยอมให้คนต่างชาติซึ่งเข้ามาภายหลังเข้ามาเป็นเจ้าของหรือผู้ปกครองดิน แดนมลายูแห่งนี้ ซึ่งแนวคิดที่จะให้กลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองเป็นใหญ่และมีอำนาจ เหนือชาติพันธุ์อื่นๆ ได้ส่งผลต่อปัญหาความรู้สึกไม่ไว้วางใจกันและนำไปสู่ปัญหา วิกฤติทางเชื้อชาติในปี ค.ศ. 1969

การจลาจลทางเชื้อชาติ ปี ค.ศ. 1969 เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอัน เป็นมาจากการสะสมและคั่งค้างในปัญหาความแตกต่างทางเชื้อชาติที่ดำเนิน มาตลอดระยะเวลาว่าทศวรรษที่อังกฤษปกครองและหลังจากได้รับเอกราชจาก อังกฤษ แม้ว่ารัฐบาลมาเลเซียโดยพรรค UMNO จะได้พยายามแก้ไขปัญหามา ตลอดด้วยการดึงเอาพรรคการเมืองซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มชาวจีนและอินเดีย มาร่วมปกครองในฐานะพรรคร่วมรัฐบาล อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวแทนของชาวจีนและ อินเดียทั้งสองกลุ่มต่างก็มีเงื่อนไขและข้อจำกัดหลายประการที่จะทำให้ชาวมลายู ส่วนใหญ่ไว้วางใจ และยิ่งมีการผลักดันให้คนจีนเข้ามาดูแลกระทรวงและ

หน่วยงานสำคัญๆ ของรัฐบาล ยิ่งสร้างความไม่พอใจให้กับคนมลายูส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งอยู่กันด้วยความยากลำบากแร้นแค้น และการสังขมความไม่พึงพอใจของกลุ่มชาติพันธุ์ และความแตกแยกในสังคมเห็นได้ชัดในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งพรรคที่เป็นตัวแทนของกลุ่มชาวจีนบางพรรคได้ประกาศบนเวทีหาเสียงและลงโฆษณาว่า “หากได้รับเลือกตั้งจะขับไล่ชาวมลายู กำจัดชาวพื้นเมืองดั้งเดิม แก้ไขรัฐธรรมนูญให้คนจีนมีสิทธิมากกว่าคนมลายู และให้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาราชการ ภาษาเดียว” หรือการที่ตนกู อับดุล ราห์มาน ผู้นำพรรค UMNO โดนกล่าวหาว่า “มิใช่มุสลิม แต่เป็นคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ”

หลังจากผลการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 1969 คะแนนเสียงของพรรคฝ่ายค้านที่คนจีนสนับสนุนที่ในอดีตได้เพียง 2-5 ที่นั่ง ได้เพิ่มขึ้นมาถึง 38 ที่นั่ง ทำให้ชาวจีนจำนวนมากออกมาเดินขบวนเพื่อแสดงความคิดเห็นตามท้องถนนในเมืองใหญ่เช่น กัวลาลัมเปอร์ ปีนัง อลอร์สตาร์ และอิโปห์ ซึ่งการแสดงออกของชาวจีนดังกล่าวได้แสดงกันไปอย่างคึกคักระลอก มีการตีมีสสุราและกล่าววาทจาถากถางเยาะเย้ยชาวมลายูทุกคน แม้ว่าตนกู อับดุล ราห์มาน จะได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าระวังและดูแลรักษาความปลอดภัยตลอดเวลา แต่ความคึกคักของชาวจีนก็ไม่มีที่ท่าสิ้นสุดลง แม้กระทั่งตำรวจที่มารักษาความปลอดภัยก็ตกเป็นเหยื่อแห่งความรุนแรงและชาวมลายูที่อยู่ตามชุมชนต่างๆ ก็ตกเป็นเหยื่อเช่นกัน นอกจากการเดินขบวนก่อความเดือดร้อนและสร้างความไม่พอใจแก่ชาวมลายูแล้ว ยังมีการทะเลาะวิวาทหลายแห่งเกิดขึ้นทั่วกรุงกัวลาลัมเปอร์ จากความคึกคักของชาวจีนดังกล่าวสมาชิกพรรค UMNO จึงรวบรวมสมาชิกออกมาเดินขบวนเช่นกัน เหตุการณ์ความรุนแรงจึงได้อุบัติขึ้นในปลายวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 1969 โดยการจลาจลทางเชื้อชาติได้ลุกลามบานปลายไปตามเมืองใหญ่ทั่วประเทศมาเลเซีย ชาวมลายู ชาวจีน และชาวอินเดีย ได้ใช้กำลังเข้าทำร้ายกันกินเวลาร่วม 2 เดือน คือระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1969 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตทั่วประเทศรวมกันประมาณ 196 คน (แต่มีผู้ประมาณการกันว่ายอดจริงน่าจะมากกว่า 600 คน) รอยนตึกถูกเผามากกว่า 300 คัน มีผู้ถูกคุมขังมากกว่า 5,000 คน บ้านเรือนและอาคารที่ทำการถูกเผามากกว่า 500 หลัง ผลจากการจลาจลทางเชื้อชาติดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลกระทบและ

การเปลี่ยนแปลงหลายประการในประเทศมาเลเซียเช่น นายกรัฐมนตรี ตันกู อับดุล ราห์มาน ต้องลงจากอำนาจและเปลี่ยนถ่ายอำนาจไปยังนายกรัฐมนตรี อัดดุล ราซัค ในขณะที่การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางชาติพันธุ์กลายเป็นวาระแห่งชาติ โดยเฉพาะความพยายามที่จะหาสาเหตุถึงความไม่พอใจของกลุ่มคน ชาติพันธุ์ต่างๆ กระทั่งนำไปสู่การใช้นโยบายเศรษฐกิจเป็นตัวตั้ง เพราะทุกฝ่าย ต่างสรุปตรงกันว่าปัญหาเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางเชื้อชาติ

หลักคิดของนโยบายเศรษฐกิจใหม่คือ การลดความยากจน และการปรับ โครงสร้างทางสังคม โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยประเทศมาเลเซียได้เริ่มใช้ แผนพัฒนามาเลเซียรวม 4 ฉบับ เป็นระยะเวลา 20 ปี (ระหว่างปี ค.ศ. 1971-1990) โดยการดำเนินตามนโยบายเศรษฐกิจใหม่คือ การพัฒนาชาวมลายูให้เข้ามา มีบทบาททางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น เพราะที่ผ่านมาชาวจีนและอินเดียจะเป็น พ่อค้า อาศัยอยู่ในเมือง และเป็นผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจต่างๆ ส่วนชาวมลายู ส่วนมากจะเป็นเกษตรกรและอาศัยอยู่ในชนบท นอกจากนั้นยังมีความพยายาม ให้ชาวมลายูเข้าไปถือหุ้นในธุรกิจและรัฐวิสาหกิจต่างๆ ที่รัฐเป็นหุ้นส่วนและเป็น ผู้ร่วมดำเนินการ รัฐบาลมาเลเซียเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินและการค้าประกัน เงินกู้ให้แก่ชาวมลายูที่ต้องการจะลงทุน โดยจัดตั้งสถาบันการเงินคือ บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ภูมิบุตร ธนาคารภูมิบุตร อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกทุกอย่าง ให้แก่ชาวมลายูโดยเฉพาะ การออกกฎหมายต่างๆ เพื่อช่วยสนับสนุนให้ชาวมลายู สามารถเข้าไปควบคุมยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่สำคัญของประเทศ และ ทำให้ธุรกิจต่างๆ ที่เกิดขึ้นใหม่เกิดขึ้นภายใต้ชาวมลายู ซึ่งนโยบายทางเศรษฐกิจ ดังกล่าวทำให้ชาวมลายูมีโอกาสเพิ่มมากขึ้นและมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถึงแม้ รัฐบาลจะสนับสนุนชาวมลายูเป็นอย่างมาก แต่น่าสนใจคือ ในขณะที่รัฐบาลออก กฎหมายเพื่อสนับสนุนชาวมลายูเป็นอย่างมาก แต่ชาวมลายูจำนวนมากที่ได้ รับสิทธิพิเศษทางเศรษฐกิจต่างๆ จากรัฐบาลเช่น การสัมปทานป่าไม้ที่รัฐบาลให้ ชาวมลายู 100 เปอร์เซ็นต์ เมื่อชาวมลายูได้สิทธิบัตรมาก็มาขายต่อให้กับชาวจีน หรืออินเดีย ผลที่ตามมาก็คือสัมปทานป่าไม้ร้อยละ 75 ยังคงตกไปอยู่กับนายทุน ชาวจีนและอินเดีย และชาวมลายูกลายเป็นลูกจ้างเท่านั้น ซึ่งการที่ชาวมลายู ไม่สามารถสะสมทุนหรือทำธุรกิจแข่งขันกับชาวจีนได้ทั้งที่รัฐบาลได้เอื้ออำนาจ

ทุกประการ ก็อาจเป็นเพราะว่าการที่ชาวมลายูยังยึดติดอยู่กับจารีตประเพณีและวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมที่มีได้มุ่งแสวงหาผลประโยชน์และความมั่งคั่งเหมือนชาวจีน หนังสือเล่มนี้ได้ยกตัวอย่างการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ในกรณีของรัฐเคดาห์และรัฐปีนัง ซึ่งทั้งสองรัฐนี้มีชาวจีนและอินเดียอาศัยอยู่มาก ยกตัวอย่างเช่นรัฐบาลได้ออกกฎหมายลดภาษีให้กับเจ้าของธุรกิจที่เปิดรับลูกจ้างจากทุกเชื้อชาติเข้าทำงาน และได้กำหนดให้อุตสาหกรรมทุกประเภทต้องรับคนทุกเชื้อชาติเข้าทำงาน ซึ่งแต่เดิมเจ้าของกิจการสามารถกำหนดเองได้ ส่งผลให้ธุรกิจของชาวจีนซึ่งมีอยู่กระจายทั่วประเทศมาเลเซียต้องรับชาวมลายูและชาวอินเดียเข้ามาทำงานด้วย ส่งผลให้เกิดการจ้างงานไปในทุกกลุ่มชาติพันธุ์ รวมไปถึงการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ทุกเชื้อชาติอย่างเท่าเทียมกัน มีการเพิ่มอัตราการรับชาวจีนและอินเดียให้มีอัตราส่วนเข้าเรียนระดับสูงเพิ่มมากขึ้น จากแต่เดิมที่ชาวมลายูจะได้รับสิทธิก่อน และมีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ และสถาบันการศึกษาเหล่านี้จะต้องเปิดรับคนทุกเชื้อชาติเข้าเรียน และรัฐบาลจะให้เงินสนับสนุนด้วย และได้ประกาศให้นโยบายสมานฉันท์แห่งชาติเป็นนโยบายหลักและวาระเร่งด่วนของรัฐบาลตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา โดยนโยบายเศรษฐกิจใหม่เป็นนโยบายเพื่อแก้ปัญหาความยากจน กระจายรายได้ ลดช่องว่างทางความแตกต่างของฐานะและชนชั้น นำมาเลเซียไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม และมีเป้าหมายเพื่อให้ความเป็นอยู่ของชาวมลายูทุกคนดีขึ้นเพื่อขจัดความบาดหมางและความไม่พอใจทางเชื้อชาติที่มีต่อกันมายาวนาน

ในกรณีศึกษาของรัฐปีนัง รัฐบาลมาเลเซียได้ใช้กระบวนการสร้างจิตสำนึกผ่านวัฒนธรรมหลายอย่างที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของทุกๆ ศาสนาเช่น วันฮารีรายอของชาวมลายู วันดีปาวาลี และวันโทปรัมของชาวอินเดีย และวันตรุษจีนของชาวจีนเป็นต้น นอกจากนั้นยังสื่อผ่านรูปแบบสถาปัตยกรรมในเมืองอีกหลายแห่ง ซึ่งทั้งหมดล้วนมีรูปแบบศิลปะผสมผสานความเป็นมลายู อินเดีย จีน และตะวันตกอย่างลงตัว สำหรับรัฐเคดาห์ สุลต่าน อับดุล ฮาลิม ได้วางพระองค์อย่างสง่างาม และได้ทรงปกป้องสิทธิของชาวมลายูและชาวมลายูเชื้อชาติ และการสร้างอุดมการณ์ความเป็น

มาเลเซียของชาวเคดาห์ ยังมีกระบวนการสร้างผ่านสิ่งปลูกสร้างทางวัตถุที่สำคัญๆ เช่น หอคอยที่มียอดเป็นอนุสาวรีย์แห่งเคดาห์ใจกลางเมืองอลอลสตาร์พิพิธภัณฑสถานติจารา มหาศาลาทรงไทย อย่างมหาศาลาบาไล บาริสารั ที่เป็นอนุสรณ์สถานและที่จัดพิธีของรัฐ การสร้างความสำนึกของความเป็นชาติถูกปลูกฝังผ่านระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับโรงเรียน วิทยาลัย ไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ผ่านเนื้อหาของหลักสูตรที่ปลูกฝังความเป็นชาติของมาเลเซีย โดยใช้การศึกษาเป็นตัวมุ่งยกระดับความรู้ของประชาชน เพื่อให้ประเทศสามารถแข่งขันได้ในประชาคมโลก และใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการในการเรียนการสอนโดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยเป้าหมายที่ยกตัวอย่างมากเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขของคนในชาติที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม

กล่าวโดยสรุปในทัศนะของผู้วิจารณ์หนังสือ คำว่า “ภูมิบุตรา” หรือ “ลูกของแผ่นดิน” เป็นนโยบายที่รัฐบาลมาเลเซียจำเป็นต้องทำเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยเฉพาะการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของชาวมลายูให้ดีขึ้นเทียบเท่าชาวจีน ถึงแม้ว่านโยบายดังกล่าวจะทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ แต่การที่รัฐบาลมาเลเซียให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้และเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศนั้น เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ถึงอย่างไรก็ตาม “ภูมิบุตร” ยังใช้เพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง เพราะถ้าใช้นโยบายนี้นานเกินไป ความแตกแยกทางสังคมอาจจะย้อนกลับมาอีกก็เป็นได้ ในปัจจุบันรัฐบาลมาเลเซียใช้นโยบาย “มาเลเซียเป็นหนึ่งเดียว” หรือ “One Malaysia” ซึ่งหมายถึงประเทศมาเลเซียทุกชาติพันธุ์ ทุกศาสนา ต่างก็คือชาวมาเลเซีย และร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยไม่เอาความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมมาเป็นอุปสรรคขวางกัน

หนังสือเล่มนี้ได้อธิบายถึงกระบวนการพัฒนาของประเทศมาเลเซียภายใต้บริบทความความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ศาสนา และประเพณี ซึ่งสามารถนำมาเป็นแบบอย่างสำหรับเทียบเคียงกับกรณีศึกษาในประเทศไทยของเราได้ อย่างไรก็ตามด้วยหนังสือเล่มนี้เขียนออกมาจากงานวิจัย จึงมีการอธิบายถึงนโยบาย “ภูมิบุตร” ที่รัฐบาลมาเลเซียเคยใช้น้อยไปนิดหนึ่ง เพราะเป็นการให้รายละเอียดแบบภาพกว้างๆ ซึ่งถ้าผู้สนใจเรื่องของประเทศมาเลเซียมาก่อนก็พอ

จะทราบข้อมูลเบื้องต้นมาบ้างแล้ว ครั้งแรกที่ผู้วิจารณ์หนังสือเห็นหนังสือเล่มนี้ และตัดสินใจซื้อ ก็ด้วยเพราะว่าอยากจะรู้เป็นอย่างมากว่ารัฐบาลมาเลเซียได้ให้สิทธิประโยชน์อะไรบ้าง และออกกฎระเบียบอะไรบ้างที่ให้ประโยชน์แก่คนมลายูมากกว่าคนจีน อินเดีย และอื่นๆ เพราะเท่าที่ผู้วิจารณ์หนังสือเคยได้รับรู้มานั้น นโยบาย “ภูมิบุตรา” ได้สร้างข้อกำหนดต่างๆ มากมายอาทิเช่น สัดส่วนการเข้ามหาวิทยาลัยของประชากรชาวมลายูที่มีโอกาสเข้าศึกษาชั้นสูงมากกว่าชาวจีนหรืออินเดีย สิทธิการซื้อที่ดินชาวมลายูสามารถซื้อหาที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตรงไหนก็ได้ แต่ชาวจีน อินเดีย และอื่นๆ จะสามารถซื้อได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลมาเลเซียประกาศให้พื้นที่ตรงนั้นเป็นพื้นที่ “นานาชาติ” หรือ “International Land” เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดเชิงลึกของ “ภูมิบุตรา” ในหนังสือเล่มนี้ยังขาดอยู่ไปมาก ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายมากนัก อย่างไรก็ตามหนังสือเล่มนี้ก็ยังให้เนื้อหาสาระ และประโยชน์อย่างมากในแง่ของกระบวนการพัฒนาสังคมบนความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม และได้อธิบายถึงวิธีการดำเนินการของรัฐบาลมาเลเซีย รวมทั้งกรณีศึกษาในรัฐปีนังและเคดาห์ ซึ่งผู้อ่านจะได้เนื้อหาสาระและวิธีการดำเนินการของประเทศมาเลเซียอย่างครบครัน รวมไปถึงหนังสือเล่มสามารถให้แง่คิดแก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก ในการใช้เป็นกรณีศึกษาและวิธีการแก้ปัญหาของประเทศมาเลเซีย ซึ่งกว่าประเทศมาเลเซียจะเดินทางมาจนถึงความมีเสถียรภาพอย่างทุกวันนี้ ประเทศมาเลเซียต้องผ่านวิกฤติการณ์ ปัญหา ความขัดแย้งต่างๆ มานับประการ และมีใช้ว่าวันนี้มาเลเซียจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ทั้งปวงแล้ว ปัญหาต่างๆ ก็ยังคงมีให้เห็นอยู่ เพียงแต่รัฐบาลประเทศมาเลเซียมีความพยายามอย่างจริงจัง ที่จะแก้ปัญหาและนำปัญหาที่พบมาวิเคราะห์เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อรองรับอนาคต ภายใต้คำขวัญของประเทศที่ว่า “มาเลเซียเป็นหนึ่งเดียว”

